

Ситуація навколо Фонду соціального страхування

З 2001 року в Україні з метою соціального захисту працівників у разі хвороби, надання відпустки по вагітності та пологах, нещасного випадку на виробництві та профзахворювання запроваджено систему соціального страхування з урахуванням міжнародних норм та позитивного досвіду розвинутих європейських країн. Нині цими питаннями опікується Фонд соціального страхування, управління яким здійснюється на паритетних засадах представниками трьох сторін соціального діалогу – від держави, профспілок і роботодавців.

Протягом минулого періоду Фонд працював стабільно та ефективно, забезпечував соціальний захист застрахованих осіб і зарекомендував себе дієвою та надійною страховою організацією. Профспілкова сторона завжди вживала необхідних заходів, щоб призначені людям допомоги виплачувалися своєчасно і в повному розмірі, періодично підвищувався та збільшувався обсяг соціальних послуг для працівників. Звичайно, виникали окремі проблеми, але вони вирішувалися шляхом переговорів всіх трьох сторін соціального діалогу.

Ситуація змінилась у зв'язку зі зниженням, за ініціативи державних органів, розміру єдиного соціального внеску вдвічі (до 22%) та значним зменшенням частки єдиного внеску до Фонду соціального страхування України з 14% до 9%, що у підсумку призвело до дефіциту коштів. Профспілки пропонували прийняти реалістичний бюджет Фонду на 2019 рік та запропонували конкретні шляхи виходу зі складної фінансової ситуації. Але під тиском державної сторони було прийнято бездефіцитний бюджет, що лише погіршило ситуацію, адже фактичний дефіцит коштів досягав майже 2 млрд.грн. І негативні наслідки не забарилися – Фонд вже винен працівникам з оплати лікарняних листків біля 1 млрд.грн. Це призвело до справедливих і обґрунтованих скарг від людей.

Профспілкова сторона неодноразово вносила пропозиції щодо подолання кризи, але ситуація не знаходила свого вирішення. Саме з вини державної сторони, яка всіляко зривала проведення засідання правління Фонду, не було внесено ніяких змін до бюджету для вирішення існуючої проблеми.

З квітня 2019 року головування в правлінні Фонду мало перейти до державної сторони, чого не було зроблено. До цього часу новий Уряд не сформував державну сторону правління Фонду, чим фактично заблокував роботу правління Фонду.

Проте замість того, щоб вирішити існуючі проблеми і забезпечити дотримання законних прав працівників на своєчасне отримання страхових виплат, державна сторона стала на шлях звинувачення та дискредитації своїх соціальних партнерів. Їх безпідставно звинувачено у зазначених вище проблемах, а також у неефективному використанні страхових коштів. Все це

не відповідає дійсності. Саме за ініціативою профспілкової сторони Державною аудиторською службою України було проведено аудиторські перевірки діяльності Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за період до 31.07.2017 р. (до його реорганізації) та Фонду соціального страхування України з 01.08.2017 р. по 01.05.2018 р.

У засобах масової інформації від представників політичної партії «Слуга народу» та окремих представників виконавчої влади вже вносяться пропозиції про ліквідацію Фонду соціального страхування, і про те, щоб не оплачувати лікарняні листки у разі хвороби, про скасування єдиного соціального внеску, про запровадження страхування через страхові компанії тощо. Зараз ми вже спостерігаємо конкретні дії щодо їх реалізації.

У Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування» (реєстр. № 2275), яким профспілки та роботодавці фактично відлучаються від управління Фондом соціального страхування України, яке передається до державного управління. Це може призвести лише до безконтрольного витрачання страхових коштів для вирішення державних проблем та в подальшому до зменшення рівня страхових виплат і обсягу соціальних послуг для працівників. При цьому потрібно нагадати, що до бюджету Фонду держава не сплачує жодної копійки, але намагається усунути від управління Фондом як тих, хто сплачує страхові внески (роботодавців), так і тих, на користь яких ці внески сплачуються. Незважаючи на категоричне обґрунтування заперечення профспілок відносно порушення норм ратифікованих Україною Конвенцій Міжнародної організації праці 37, 39, 102, 144, на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів 30 жовтня ц.р. законопроект схвалено і рекомендовано Верховній Раді України його прийняти.

Такі законодавчі ініціативи йдуть врозріз із заявленим державою європейським курсом та нормами ратифікованих Україною Конвенцій Міжнародної організації праці.